DE

HYDROPHOBIA CONTAGIOSA.

DISSERTATIO

INAUGURALIS MEDICA

QUAM

CONSENSU ET AUCTORITATE

GRATIOSI MEDICORUM ORDINIS

IN

ALMA LITERARUM UNIVERSITATE

FRIDERICA GUILELMA

UT SUMMI

MEDICINA ET CHIRURGIA HONORES

RITE SIBI CONCEDANTUR

DIE XVI. M. AUGUSTI A. MDCCCXLIII.

H. L. Q. S.

PUBLICE DEFENDET

AUCTOR

ARMINIUS SEYDEL

SILESIUS.

OPPONENTIBUS:

F. GRAEVELL, med. et chir. Dr.

O. ROLAND, med. et chir. Cand.

O. MEYER, Referend. reg.

BEROLINI, TYPIS NIETACKIANIS.

PIIS MANIBUS

PARENTUM OPTIMORUM

NEC NON

FRATRIBUS

CARISSIMIS, DILECTISSIMIS

HASCE

STUDIORUM PRIMITIAS

SACRAS ESSE VOLUIT

AUC

ropius aggredienti ad rem propositam materiam par-
n et ingratam lectori rei medicae experto ad disser-
ionem conscribendam elegisse mihimet ipsi videbar.
mirem enim fugit, cognoscendis ac medendis omnibus
e morbis quam attulerint utilitatem et Physiologia et
natome, tam comparativa quam pathologica, quibus
xiliis accuratius ac diligentius usi sunt medici nostri
eculi ad promovendam magis magisque medicinam ad
entiam rationalem et ad removendam curandi metho-
m, experientia sola nisam. Quod autem incrementum
sce disciplinis auxiliariis cepit pathogenia et therapia
drophobiae? Quod si quaerimus, responsum nobis:
rparvum sane, ne dicamus nullum. Neque impedi-
ento erant quaestiones minus accuratae, quam quae in
is morbis sunt institutae; imo observationum accura-
simarum tam magnus adest numerus, ut vixdum ea
re poni possit causa successus minus prosperi. La-
rem igitur irritum me suscipere, quis est qui negare
ssit, quippe quum relata tantum referre, nihil fere
vi afferre datum sit mihi; attamen mihi adhuc tironi
mentem venit, hoc themate uti ad conscribendam dis-
rtationem, quum nonnullos rabiei casus in canibus ob-
rvare forte mihi contigerit. In opprobrium sane nemo
ihi vertere possit, quod hic et illic verba magistrorum,

aut ex operibus auctorum aliorum collecta, retulerim quia nemo profecto, peracto vixdum quadriennii spatio experientia ipsa tam imbutus inveniatur, ut auxilia mod allata spernere possit. Ac novissimis demum tempori bus de nervorum morbis inquisitum est accuratius, cu jusmodi perscrutationes veteribus terra erant prorsu incognita, quum spasmorum sub nomine promiscue om nia confunderent. Plurima etsi adhuc desideranda re stant, tamen fundamentum quoddam positum est nervo rum morbis, studiis quidem virorum illustrissimoru Marshall Hall, Charles Bell, Romberg, alio rum. Quodsi morbi statum hodiernum, quem tenet i morbis nervorum, pro viribus meis adumbraverim, ii forsan utilitatem quandam afferam, qui paucis verbi morbi summam cognoscere in animo habent. —

RABIES CANINA, CYNOLYSSON, HYDROPHOBI CONTAGIOSA S. MIASMATICA.

Est neurosis, quae post communicatum virus rabi sum in hominibus oritur. Contagium, sanguini immi tum, in systema nervorum translatum morbum procrea qui sese manifestat aberrationibus omnis generis fu ctionum systematis nervorum, morositate, anxietate, m nia, spasmis et convulsionibus involuntariis modo acc dentibus modo remittentibus, praecipue constrictionib spasticis laryngis et pharyngis, in quibus semper fere aegrotis percipitur ardor, sitis vehemens conjuncta s

etione salivae, quae semper contagii suspicionem secum rt. Plurimis in casibus adest hydrophobia, quam ob m morbus in hominibus nomine Hydrophobiae degnatur. Attamen si etiam deest hoc symptoma, non mere ad aliud transeamus morbi nomen, quum profeo exstiterint casus, quibus homines, etsi deerat hydroiobia, rabie canina diem obierunt. Intermittere etiam ırratur hydrophobia, vel transire sub vitae finem in veementissimam libendi cupiditatem. Hydrophobia igitur sa symptoma tantum est rabiei caninae, et in multis iis mòrbis, ut exempla afferam, in Typho, in Diaphranatitide et Carditide, in morbis cordis, in Hysteria et iis uteri affectionibus morbosis, et post iram vel vomim vehementem accedit symptomatica. Rarius inveniıus eam in morbis chronicis, ut in Hydrope, morbis ›patis, Diabete, saepius in nervorum morbis, in Hypoıondria, Epilepsia, Tetano, Mania. Dysphagia liquidoım aut idiopathica, aut symptomatica. Dysphagia idioıthica caussam sumere potest ab affectionibus localiıs organorum, quae agunt in deglutitione, quo pertiınt inflammationes, intumescentiae, vulnera et ulcera, egenerationes partium ad cavum oris et faucium pertiıntium. Anxietas in deglutiendo eo forsan oritur, quod ottidem non tueatur epiglottis, unde suffocationis aut rae aut fictae sensus derivandus.

Hydrophobia num inveniatur idiopathica, quae sponte hominibus oriri possit, non satis adhuc constat, quams adsint exempla temporis et antiquioris et recentios, morbum rabiei omnino fere analogum excultum esse mortem attulisse. Hunc tamen morbum esse rabiem ram Lenhossek omnino negat.

Quamvis rabies canum sine dubio inter antiquissiıos sit numeranda morbos, tamen traditiones contagii

in homines translati chronologiam christianam non longe superant, et in Hippocrate neque descriptionem neque notitiam quandam morbi invenimus. Rabies in morbis iis, quorum natura et therapia adhuc sunt omnino ignotae, locum habet primum, quia nihil certi scimus de propria generis canum ad morbum inclinatione, de causis occasionalibus, de sede morbi, neque de natura contagii et de proxima in organismum efficacitate; denique nondum habemus remedia, quae sint probata in morbo jam exculto, plerumque exitum lethalem afferente.

In rebus, quae obsunt, quominus cognoscatur morbus, primum numerandum est, quod morbus perraro tantum observatur, deinde quod experimenta, quae ad veram morbi cognitionem perducere nos queant, revera periculis sunt conjuncta non exiguis. Pleraeque observationes etsi valde accuratae has ob causas non satis certae, quum symptomata in genere canum non semper sint eadem, atque raro habemus certa rabiei in animalibus signa, quare errores facile incidere possunt. Itaque observationes sunt ambiguae, errores quod attinet remediorum efficacitatem permulti, quum dubium sit, num vulnera sint revera venenata nec ne. Denique nondum satis constat, quemque morsum animalis robiosi hydrophobiam in hominibus procreare. Nam saliva animalium rabiosorum variis temporibus et variis sub conditionibus magis minusve imo interdum omnino non contagiosa denique conditiones, quibus intoxicatio est facta, veneni deletio chemica applicatis remediis et singularis aegroti ad rabiem dispositio in devia facile perducere nos possunt.

Quae experientia huc usque sancita, haec sunt. Quod pertinet ad causam experientia nos docet, hydrophobiam propriam in genere humano nunquam primitus

se formare, sed tantum eo procreari, quod contagium rabioso animali translatum sit in hominem. Deinde tandum, hydrophobiam idiopathicam tantum inventam se in animalibus generis canum. Feles rarius tantum bie spontanea arreptas esse scimus. Contagium rabiom fixum esse neque volatile atque in quaque morbi riodo, imo per tempus quoddam post mortem contaosum adhuc esse posse per experientiam satis constat, ippe quum nunquam exhalatione pulmonum vel cutis, la atmosphaera, quae animalia et homines rabiosos ıbit, procreari morbus possit. Quod plerumque exit vehiculum, est mucus et saliva in ore canum colleım rabiosorum; sed etiam secundum Hertwig saa sumta ex oesophago, substantia ipsa glandularum livalium, imo sanguis tam arteriosus quam venosus. ıbstantia nervorum in vulnera recentia immissa venefiım nunquam praestitit. Experimenta permulta deınstrare quoque videntur, ad infectionem cutem lacm, imo tunicam mucosam epithelio liberatam esse ortere, nam Hertwig inter canes viginti duos, quis contagium erat illatum, tunica mucosa adhuc intea, nullum rabie esse arreptum affirmat. Percipiendi ultas apud canes et in universum apud animalia mar, quam apud homines esse videtur, qui quod spectat individualitatem magis minusve inficiuntur contagio. notum tamen est, quanam in re posita sit dispositio opria, quum neque aetas, neque sexus, neque animi nara neque vivendi genus influere ad morbi genesin viantur. In universum tamen homines valde sensibiles, rvis laborantes resolutis, ad Melancholiam proni, aeo modo homines pavidi majorem contagii capacitatem bere videntur. Circuitus sanguinis auctior, qui inter norem vel angorem accidit, praesertim vero diminutio

processus assimilationis, et mutatio morbosa systemati nervorum, aeque ac affectus omnes animum deprimentes contagii periculum videntur augere. Inter causas occasionales, quae non modo rabiei eruptionem accelerant sed etiam venenum insitum organismo excitare et evocare possunt, numeranda sunt animi affectus, horror, timor, ira, hanc praecipue ob causam, quod systema nervorum irritant. Dolores quoque et violationes, praecipue cicatricis, deinde certa vivendi methodus ac lex interrupta, abusus spirituosorum, vehementes corporis motus, refrigerationes post ardorem, denique excessus in venere, morbum organismo jam insitum proferre videntur. Quod caussas rabiei in hominibus animadversae attinet, hae nondum satis innotuerunt, neque est exploratum, num rabies spontanea vera sit obvia; quodnam praeter canes genus animalium rabiem propriam communicare cum aliis possit; num rabies primaria idiopathica animalium sola contagiosa sit, an etiam jam in alia animantia translata contagium propagare possit; num exstiterint porro exempla rabiei translatae ab homine in hominem vel in animal; quomodo et quibus mediis contagium propagetur. Quod morbi attinet formationem et evolutionem, notandum quoque est, num adsint symptomata, quae contagium in corpore esse receptum demonstrent; quomodo differat hydrophobia propria a symptomatica; per quodnam tempus contagium in corpore latere possit.

Pleraque rabiei nomina ab symptomatibus maxime excellentibus sunt indita; praestantissima sunt rabies sive furor, λύσσα, λύττα, et horror aquae vel alius fluidi horror aquae, aquifuga, hydrophobia.

Hydrophobiae contagiosae in nosologia locum vario modo medici definierunt. Alii morbum modo delirii

lucetendum censuerunt, modo convulsionibus, vel ob ussam traumaticam tetano vel trismo. Attamen haec futatur sententia eo, quod lambentibus excoriatos corporis locos canibus rabiosis hydrophobia etiam oritur. ec minus erroribus implicitae sunt sententiae aliorum, White, qui inflammationem esse ventriculi, oesoagi vel musculorum respirationis contendit, Viborg, ii febrem inflammatoriam malignam, Waldinger qui ithraci similem, Kreyssig qui cordis inflammationem ispicatur, id quod eo demonstrare conatur, quod in orbis inflammatoriis cordis hydrophobiam semper symomaticam observari ait. Aliorum errores exentere lonim est. De sede et natura morbi sententias has obrvatorum maxime spectabilium afferre mihi liceat. Paologi plerique, et antiquioris et recentioris temporis, orbum esse dixerunt malum idiopathicum systematis ervorum: quae adjuvatur sententia symptomatibus et orbi decursu; sed tamen restat, ut definiatur, qua in positus sit hic nervorum morbus, et quamnam habeat turam. De natura morbi quidam scriptores, contanum effectum habere deprimentem in systema nervorum xerunt, itaque hydrophobiae resolutionem systematis rvorum subesse. Lenhossek tamen symptomata tionem anomalam demonstrare ait nervorum, statumie inflammationi fere similem. Sententiae quoque de rte praecipue affecta in systemate nervorum valde inr se differunt, si quidem alii cerebrum, alii nervos ornorum respirationis et deglutitionis mali sedem perbent. Alii contagio rabioso tantum nervos partis viotae affectos esse affirmant, et symptomata cetera ab s putantur tantum consensualia. Scriptores nonnulli biem animi morbum esse docent, maniam generis sinilaris, quae sequatur actionem auctam et alienatam ce-

rebri, quae cum imaginationibus conjuncta alienationem et mutationem organorum deglutitionis efficere possit. Marshall Hall morbi sedem in sanguine, Goeden in glandularum systemate ponit.

Omnia tamen experimenta hucusque instituta nihil certi hac de re nos docuerunt, et hoc tantummodo constare videtur, rabiem originem ducere a sanguine veneno infecto, et haematoseos processum ita commutari, ut in sanguine oriatur ipso contagium simile, quo vitae et praecipue systematis nervorum functiones irritentur gangliosi. Processum hunc pathogeneticum a veritate non longe aberrare, venenum rabiosum tantum morbum producere, si per vasa sanguinem vel lympham continentia immixtum sit omni sanguinis substantiae, non modo per experientiam, sed etiam per explorationem Hertwigii et aliorum, sanguinem omnium animalium et hominum esse contagiosum, satis innotuit. Tamen hydrophobia neurosibus est adnumeranda, quia morbus quum symptomatibus designatur nervosis, tum in systemate nervorum demum ante oculos nobis producitur. In morbis psychicis ideo praecipue adnumerare licet, quod ab initio ad finem usque morbi animus est alienatus et affectus tristitia, anxietate, timore, melancholia. Primus me judice, medicorum vetustissimorum descripsit paulo accuratius Celsus in Libro Vto. de medicina. Ad descriptionem morbi decursus inde a stadio infectionis ad mortem usque nunc me convertam.

Stadium infectionis a tempore eo est numerandum quo, ut plerumque fit, contagium rabiosum morsu animalis rabiosi conjungitur cum vasis sanguiferis vel lymphaticis in vulnere morsu procreato, vel cum loco cutis epidermide liberato. Certa tamen signa infectionis revera factae non habemus, sed plane ut videtur tum in-

ectio aderit, si homo quidam ab animante vel homine abioso est violatus, vel saliva cum cutis partibus teuioribus in contactum venit. Incerta sine dubio symtomata infectionis a qualitate vulneris sumta. Per exerientiam tantum constat, contagium hydrophobicum rimo tempore ad morbi eruptionem usque qualitatem ulneris nullo modo mutare, et hoc vulnus aequo modo ecursum habere, quam cetera vulnera. Observasse se onnulli dicunt, pus vulnerum intoxicatorum ab initio sse qualitate ichorosa; alii et cum iis Fr. Hoffmann orum in vulneris ambitu existere affirmant, si vulnus evera sit intoxicatum, et contagium nondum in totum rganismum transierit; quamdiu torus adhuc adsit, nonulli adeo contagium deleri posse absumto toro contenunt. Infectionis signa nonnullis sunt vesiculae in amitu vulneris emergentes, vesiculis Marochettianis miles. Sunt autem vesiculae magnitudine valde diverie, fluidum modo rubrum, modo coeruleum continentes, uod contagio similem habet infectionis facultatem. Seundum Marochetti contagium hydrophobicum in landulas sublinguales, in utroque frenuli linguae latere icentes, transfertur ibique vesiculas format contagium ontinentes, quod plerumque intra tertium ad nonum sque diem inde ab infectione animadvertitur. Quod ontagium, si apparuerit, quum intra horas viginti quaior est non deletum, resorbetur atque metastasi in ceebrum nervosque facta, hydrophobiam profert. Expeentia tamen nullo modo haec comprobatur sententia, uum plerisque in casibus desint vesiculae modo deeriptae.

Contagio hydrophobico proprium est, ut vim suam ariis post infectionem temporis spatiis explicet in oranismo. Caussa eruptionis serioris vel ocioris in con-

stitutione et dispositione propria aegroti ponenda; sed haec res praesertim inde pendere videtur, qua via ac ratione contagium hydrophobicum transierit in organismum. Prius igitur morbus sese formare videtur, si contagium per venas, vel arterias morsu denudatas in sanguinem est receptum; serius efficacitatem habebit, si tantum a vasis lymphaticis, vel plexibus lymphaticis et glandulis resorbetur lymphaticis.

Prodromi, qui in genere canum interdum omnino absunt, in hominibus majoris haud dubie sunt momenti quippe rabiei eruptionem indicantes. Prodromi sunt quum locales tum universales.

Inter locales referendi sunt, qui in vulnere oriuntur et ad partes remotiores transferuntur. Vulneris inflammatio plerumque animadvertitur, si ad cicatricem nondum est perductum vulnus. Pus in fluidum ichorosum mutatur, vulnus livescit, et excrescentias producit luxuriantes, quas doloribus tantum summis tangere licet. Dolores repentini, aut trahentes aut lancinantes, qui non nunquam per totum corporis latus diffunduntur, imo loco inde affecto nervorum sequuntur decursum ad cerebrum vel medullam spinalem. Cicatrix jam inducta ardorem, dolorem, pruritum movere incipit, colorem subit rubrocaerulcum, sordidum, lividum et postremo recrudescit, aut in ejus ambitu vesiculae emergunt. Interdum tantum partes violatae inflammatione corripiuntur, intumescunt et dolores procreant, vel cicatrices tantummodo colorem mutant. Qui tamen prodromi non semper adsunt, vel tam parvi, ut facile negligere coqueamus; vel post signa animadvertuntur universalia aeque ac cicatrices recruduerunt, etiamsi hydrophobia nondum eruperit. Symptoma, quod in omnibus fer

rnimus casibus, est dolor in ea cutis parte, qua con-
;ium corpori est illatum.

Ad prodromos locales accedunt universales, qui tum
ychici sunt, tum somatici. Aegroti plerumque animo
nissi, tristes, melancholici, lenti, irritabiles, morosi;
co tantum loquacitas, saepius animi hebetudo animad-
rtitur.

Interdum hac in periodo jam deliria existunt leviora
que conspicua, quod aegrotus persaepe mutat locum,
praeter consuetudinem loquitur secum. Res est sine
bio magni momenti, utrum sibi conscius sit aegrotus
riculi vitae, in quo versatur, nec ne.

Phaenomena morbosa sensibilitatis et irritabilitatis
ijuncta esse videntur cum psychicis vel possunt ex
suspensa esse. Aegrotus est fessus, virium expers,
na adsunt febrilia. Nervi cutanei persaepe tam sunt
isibiles, ut flatus venti quantumlibet parvulus, vel
illationes aëris, quas ambulando alii commovent, ab
groto sentiantur. Dolores non raro obvii sunt, in
remitatibus, capite, regione lumbali, qui saepius ha-
itur rheumatici. In musculis voluntarios motus per-
entibus spasmi, subsultus tendinum animadvertuntur,
mox apparatus musculorum organici, praecipue re-
rationis et cordis afficiuntur. Vox aegroti debilis,
ica, color faciei pallidus, oculi rubedine et fulgore
oprio insignes, adest photophobia, pupilla arctior, lu-
iga. Creberrime reperitur aurium susurrus atque
nitus, vertigo, horripilationes periodicae, dyspnoea,
orum potuumque fastidium, solitudinis amor. Som-
s est inquietus, terrificis interruptus somniis, quibus
groti animalia rabiosa sese augere putant, persequi
adsequi. Sed hae imagines terrificae vigilantibus
oque aegrotis ob oculos ducuntur, quo fit, ut habeant

timorem canum aliorumque animalium et hominum ignotorum. Nec minus vegetatio morbo est affecta; alvu est obstructa, adest fastidium atque vomitus saepe biliosus, cutis est sicca, frigida, pulsus debilis, acceleratus, nonnunquam plenus et durus. Mira est praeserti apud viros instinctus sexualis exaltatio, qui satyriasi priapismo torquentur et saepenumero insatiabili cupidi in venerem ruunt. Secundum Hamilton etiam obv est contractio scroti spastica. Stranguriam nonnu quoque animadvertisse se dicunt, quae tamen plerumq post applicatas cantharides vel vermes majales orta es videtur. Haec phaenomena teste Rust per horas v ginti quatuor aut quadraginta octo ipsam antecedu hydrophobiam, non raro autem diutius, imo ad duod cimum diem protrahi dicuntur. In aegrotis quibusda symptomata existunt perpauca, et modo localia, mo universalia pondus habent majus. Prodromi possu intermittere, remittere, vel per tempus quoddam omni abesse; denique nonnulli auctores symptomata saepi iterata, quasi hydrophobiam chronicam observasse ajunt. Quae tamen symptomata omnino desunt inte dum, etiamsi eruperit rabies.

In stadio secundo adest hydrophobia, et ta singularia nunc offert morbus symptomata, ut nemo, q attentius intuetur aegrotum, de morbi natura dubita amplius possit. Hoc usque ad stadium nisi contigit n turae vel arti delere contagium rabiosum, morbus rabiei eruptionem plane progreditur. Symptomata p modo valde sunt diversa. Sensibilitate praecipua sys matis nervorum hoc stadium excellit; stimuli maxi exigui reactionem procreant vehementissimam et const ctiones spasticas laryngis et pharyngis. Diligenter tasse aegrotum largis haustibus aërem inspirare Brig

rrat. Si exstat hydrophobia, rabiem jam excultam se dicere licet. Deglutitionis difficultas, ut ipsi affirmnt aegroti, magis asthmati cuidam tribuenda, quam ussae mechanicae, quae deglutire fluida aegrotos proecat. Superficiés omnis corporis sic est sensibilis atc irritabilis, ut tactus exiguus quisque cutis reactiom provocet maximam. Cephalalgia et ardoris cujusm in faucibus sensus hoc tempore ab aegrotis perciuntur. Siti quamvis ardentissima vexati liquida detire nequeunt, nam bibituri magna tentantur anxiee et concutiuntur horrore, quibus deinde constrictios spasticae laryngis et pharyngis, quin convulsiones t furor succedunt. Constrictiones pharyngis aegroto praecordiis oriri videntur, et cardialgiae sensum procunt. Jam adspectus fluidorum vel corporum splentium, strepitus urinae missae, vel stillicidinm quodm symptomata modo relata frequenter adducunt; cibi idioris consistentiae autem plerisque in casibus sine o deglutiuntur incommodo. Sublata fluidorum detitione, os impletur saliva, quae vel continuo effluit, in spumam mutatur atque ante os colligitur. Nonlli aegrotorum suffocatoriis affectionibus tentantur, co scilicet in cavitate oris collecto, quem quominus ciant, faucium spasmo impediuntur, qua de caussa o in lectulo recumbunt, sed vel sedent, vel brevissis intervallis locum mutant. Permulti hydrophobi inpugnabilem alios conspuendi cupiditatem ostendunt, nnulli sonos inarticulatos et ululatus emittunt, atque or et rabies tantus evadere potest, ut aegrotos vinciri orteat. Conscientia inter paroxysmos abesse vel ingra potest servari. Plurimi aegroti, quae inter insuln acciderint, perbene reminiscuntur, et haec temporis

spatia, quibus conscientiam recuperant aegroti, mod longiora, modo breviora.

Rabici impetus tamen in dies augentur, multo fiun vehementiores, continui, rarius intermissiones animad vertuntur per tempus longius provectae. In hydrophc bis nonnullis rabici impetus omnino absunt, et conscier tiam sui ipsius ad mortem usque tenent. Facies pallid inter paroxysmos rubedine insignis, oculi micant, vultu iram et timorem simul exprimere videtur. Motus febr les raro tantum obvii, sed tamen inter impetus spast cos pulsus est irregularis, acceleratus, inaequalis, su vitae finem fit spasticus, tremulus, debilis, vix num randus.

Cutis est sicca, et sub paroxysmos solum sudor conspicimus largos, partibus modo quibusdam erumpe tes. Excretiones omnes in universum sunt parcae. Uri aegre tantum mittitur, colorem habet rubrum, et inte dum secessus urinae inscii inveniuntur.

Alvus est obstructa, erectiones et pollutiones ap viros, imo satyriasis, in mulieribus nymphomania acc dit. Sanguis e vena missus valde resolutus, fluidu aquosus, colore odoreque mutato, similitudinem offe lymphae puriformis ichorosae. Sanguinis decompositi nes et permutationes eo, ut videtur, procreantur, qu inter spasmos desit in pulmonibus resorptio, simulq demonstrant, rabiem oriri a sanguine et symptom nervosa tantummodo esse secundaria.

Stadium tertium vel supremum vel paralytic vix per nychthemeron protrahitur. Quo saepius rede spasmi, quo breviores intermissiones, tanto celerius groti diem obeunt supremum; paroxysmi tum in deli transeunt blanda, spasmi tonici in palpitationes abeu Pulsus fit minimus, debilis, frequentissimus, respira

st impedita, rhonchus exoritur trachealis. Os siccum, ngua est rimosa, muco discolori obtecta. Plerumque phincteres ani et vesicae paralysi afficiuntur, unde se- essus involuntarii proficiscuntur; pupilla dilatatur et get. Nonnulli aegri quasi apoplexia nervosa moriun- ur subito vel inter paroxysmum vel in apyrexia; tam pasmi quam furoris insultus remittunt, aegroti tran- uilli evadunt, taciturni; alii animi deliquiis aut sopore el syncope corripiuntur, hydrophobia cedit et potus ob- atos aegrotus sumere et deglutire sine ulla difficultate otest. Paralysis denique organorum respirationis, cor- s, cerebri vitae finem ponit, eamque ob caussam hoc adium vocatur paralyticum. Diagnosis morbi difficul- atibus est conjuncta parvulis, quum singularia offerat orbus symptomata. Hydrophobiam symptomaticam, ex edio tantum, vel imaginationibus falsis, vel spasmis ryngis et glottidis profectam, facile a contagiosa diri- ere possumus, quippe aegroti os aqua implere sine actione queunt, et tantum deglutire non possunt, sed otinus redduntur tranquilli, si exspuere fluidum pos- unt. Quae tamen alia habemus in hydrophobia conta- osa symptomata, qua jam labiorum humectatio, vel atus venti perparvulus convulsiones, spasmos et suffo- tiones ciet.

Morbi decursum in canibus, quorum morsibus in omines plerumque transfertur rabies, paucis verbis enar- re mihi licet. Observationes accuratissimas hoc in nere debemus viro Ill. Hertwig. Est autem du- ex rabiei in canibus genus, rabies furibunda et blanda. odus, quo sese gerunt canes, semper mutationem quan- am offert; inquies adest singularis, qua pulsi locum aut ibile saepius mutent, et foras evadere et circumvagari

studeant. Corpora temperiei frigidae lambere, insolitis frui alimentis, ut ligno, corio, stramine, lana, incipiunt; obstructio quoque existit alvi, quum pauci modo canes per intervalla cibi mollioris aut liquidioris aliquid sumant. Mordendi cernitur cupiditas, praesertim si ad iram incitantur. Hiante ore muscas quasi captare conantur. Omnium tamen symptomatum certissimum et quasi pathognomonicum, quod praecipue Hertwig et Veith commemorant, in vocis et latratus mutatione cernitur. Latrandi facultas quidem suppetit, vox autem gravior, rauca et quasi anxia. Latratus sub finem exspirationis in ululatum transit brevem. Conscientiam canes secundum Hertwig ad vitae usque finem tenere dicuntur, nam per totum ferme morbum domini sui vocem distinguunt et imperata faciunt. Instinctum sexualem rabie augeri permulti quidem dixerunt, attamen experientia hanc sententiam non confirmavit. Aquam e alia fluida videre et lambere possunt. Habitus extern mutatio in canibus, rabie furibunda laborantibus, initio tam exigua esse potest, ut majore tantum attentione cognoscatur; secundo vel tertio morbi die oculi aliquantulum rubefiunt et palpebrae per intervalla committuntur tanquam oculi sint lucis impatientiores; cutis frontis e regionis supraorbitalis in rugas contrahitur, qua re vultus canis redditur somnolentus, morosus, molestus. Sub morbi exitum turbidi ac languidi oculi evadunt, nunquam vero ferociores, mobiliores, magis fulminantes, ut prioribus morbi stadiis. Brevi tempore macies quoque universi corporis prodit, quae partim morbo ipsi partim recusatis pabulis imputanda est. Macie illa externam corporis speciem reddit tetram, hirsutam. etenim pili horrescere videntur. Os canum rabie furibunda laborantium plerumque siccum, rariu

olum saliva vel spuma obtectum reperitur, nonnunquam deo labia et lingua, ut in febribus, plane arescunt, uare inde a primo morbi tempore corpora frigida deambere solent. Contrarium quoque, nempe ut salivatio riatur, accidere potest, si pharyngis affectio et intumecentia praepedit canes, quominus salivam deglutiant. ires quamdiu suppetunt, caudam solito modo gestant, crescente vero debilitate magis minusve eam demitunt atque cruribus posterioribus interserunt, nunquam utem ad imi ventris superficiem eam applicare canes xperientia edocti sumus. Gressus primo tempore nullo odo mutatus, saepe a via directa deflectunt, huc et luc discurrunt; vel si mordendi adest paroxysmus, in ransversum saliunt, ut obvia morsibus petant. Gressus rocedente morbo vacillans, temulentus, postremo vero aralysis posterioris corporis partis, praesertim posteiorum extremitatum oritur, qua re canes rabiosi saepe osterioribus insidentes conspiciuntur. Conscientiae deectus magnaque capitis temulentia, in supremis praecipue morbi periodis, efficiunt, ut a linea directa in urrendo non deflectant, donec vel fessi et exhausti coruant, vel re quadam fortuito obviam veniente prohicantur.

In rabie blanda signa obvia sunt fere aequalia; noandum vero est, canes hac rabie captos magis esse taiturnos, quietos atque tristes. Paulo post morbi exrdium maxilla inferior dependere atque relaxari incipit, quo fit, ut canes nihil paene fluidorum deglutire queant; eademque de causa larga saepe saliva ex ore rofunditur, quod symptoma in priore specie rabiei non abemus. Gradus paralysis musculorum maxillae infeioris valde differunt inter se; modo enim mobilitas maillae per totum morbi decursum omnino deficit, modo

maxilla resoluta levi digitorum compressione admovetur anteriori et ita os clauditur. Cetera symptomata tam universalia quam localia eadem, quae in rabie furibunda commemoravi. Decursus rabiei in speciebus morbi ambobus valde diversus; mortem certo obeunt, quae quidem aut virium adducitur exinanitione paullatim increscente, et plerumque intra diem sextum et octavum inde a morbi exordio, aut apoplexia quadam subito ingruit. Causas si examinamus, quae rabiem spontaneam canibus inferant, primum aëris constitutio atque tempestas maximi sine dubio est momenti, quamvis medici hac quoque de re haud parum inter se dissentiant; nam quibusdam annis et praecipue aestate valde calida saepius observatur rabies quam aliis, quibus nec frigus nec calor modum excedit rectum. Hanc quoque causam nonnulli negaverunt, morbum post frigidissimas hiemes calidissimasque aestates haud saepius usu venire rati quam annis aliis, canesque tempestatis injuriis maximis submissos rarius aegrotare, quam qui in cubiculis degant vitam. Haec tamen eo redarguitur sententia, quod homines incultos et ruri habitantes, gravissimis saepe tempestatis injuriis expositos, rarius videmus aegrotantes quam eos, qui urbem incolunt. Genus vivendi magni est ponderis canibus, quum alii domi alimentis fruantur optimis, alii quae obviam veniunt substantiis pravis et corruptis, ideoque nimis excitantibus et acribus, aqua paludosa et putrescente uti sint coacti. Causam occasionalem nonnulli quoque venerem prohibitam asseruerunt, eo hanc sententiam demonstraturi, quod morsibus canis oestro venereo excitati hydrophobia hominibus inferatur, quod canes masculi saepius in rabiem incidant quam feminae, atque regionibus orientalibus, ubi canes

exus utriusque libere discurrant, rabies perraro tantum
ıveuiatur.

Vulgi etiam est opinio, canes unguibus lupinis in-
ructos, morsibus quamvis canis rabiosi tentatos, in
ıbiem non incidere. Veithii denique placita, qui dis-
ositionem ad rabiem spontaneam in singulari consti-
ıtione animalium carnivororum, in praevalente syste-
ıatis spinalis actione, digestionis rapiditate et ad furo-
em proclivitate, aliisque in rebus ponendam putat, de-
nitiones tantum sunt teleologicae. Cetera, quae de hy-
rophobiae indole atque causa proxima sunt allata, in
onjecturis sunt habenda, quibus deest auctoritas, fides,
ıterdum sana mens et ratio. Rabiei decursum in aliis
escribere animalibus longum ac supervacaneum vide-
ur, quoniam symptomata, exceptis perpaucis, prope
unt eadem.

SECTIO CADAVERUM.

Sectiones sdhuc in cadaveribus institutae nihil certi
le natura morbi atque sede nos docuerunt, quum pa-
um inter se consentiant et magis morbi sequelas quam
causas prodiderint; itaque ea tantum sunt enumeranda,
quae observatores singuli animadverterunt. Primum con-
spicua est macies universalis, deinde putredo mox post
mortem incipiens, atque non exigua aëris in sanguine
et tela cellulosa accumulatio.

Froriep magnas multasque bullas invenit in san-
guine atriorum et ventriculorum, aortae et vasorum pul-
monalium, aequalia fere observavit Trolliet, qui in
cavo cordis et in aorta thoracica tam magnam aëris
quantitatem collectam vidisse se contendit, ut quum
scalpello aperiret partes, bullae cum sanguine emitte-
rentur, aërem continentes. Similia fere ex aliorum ob-

servationibus resultarunt. Sanguis liquidior, colore au sterior, ut jam Boerhave commemorat, e vasis scal pello incisis lubentissime effluit et celerrime a tela cellulosa imbibitur; qua re facile intelligi poterit, unde oriatur rubedo auctior cordis valvularum, membranae cordis serosae, tunicae intimae arteriarum, praesertim aortae, musculorum et telae cellulosae. Quaestiones de nervis hucusque institutae nihil nos docuerunt, quod ad morbi sedem et naturam perducere nos queat; imo omnes fere sunt nullius momenti. Nervi cutanei, sub vulnus ipsum siti, in casibus nonnullis parum inflammati sunt reperti; attamen non satis constat, utrum tractatio irritans vulneris, an canis rabiosi morsus hanc provocaverit rubedinem, quum propagatio amplior inflammationis non adfuerit. Inflammationis signa in nervo vago aliisque nervis, ut phrenico et sympathico, quae nonnulli observasse se volunt, ab aliis, qui se contrarium fere invenisse ajunt, sunt refutata, quum neuritidem sic visam nulla re alia, quam sanguinis liquefacti imbibitione ortam esse demonstrent. Novissimis tamen temporibus observationibus contigit perquam accuratis Froriepio degenerationes investigare tertii ganglii cervicalis in utroque colli latere, quippe quum magno vasorum numero majore tenacitate et sanguinis atrocitate, granosum et ambitu valde auctum dissectum hoc ganglion inveniret ita ut magnitudine superaret ganglion supremum. Nervus vagus, glossopharyngeus, nervi cervicales et ganglia cervicalia sympathici suprema integra ab eodem sunt reperta. Vasa durae matris sanguine repleta, serum vel sanguinem in ventriculis cerebri diffusum membranae medullae spinalis et plexus choroidei injectionem se vidisse plerique contenderunt.

Organa respirationis a glottide in bronchia usque

bedine plerumque erant insignia, atque impleta mate-
. spumosa ac mucosa; pulmones sanguine, multis bul-
instructo, emphysemate lobulari tumebant. Tunica
itriculi et intestinorum mucosa vel inflammata vel la-
:a et exulcerata, imo gangraenosa; hepar, renes et
ien inflammati et sanguine nimis impleti; vesica fellea
ostantiam continebat tenacem, discolorem; vesica uri-
ria urina vacabat; corpora cavernosa penis et uterus
erdum intumuerant. Praeterea nihil memoratu dignum
observantibus est repertum, quorum plurimi se nul-
invenisse alienationes affirmant.

PROGNOSIS.

Quod attinet stadia, in quibus versatur morbus,
ognosis est modo melior, modo pejor, quamvis, ut su-
ı jam memini, in iis habenda est hydrophobia morbis,
praesagium tantum pessimum, imo in stadio primo
misi valde dubium admittunt. In prima morbi pe-
do spes adest eo major, quo prius prophylaxis loca-
adhiberi poterat: sed tamen nondum satis innotuit,
quanam morbi periodo prophylaxis localis efficaci-
em habeat quandam: exempla enim exstant, quibus
ophylaxis sero demum applicata morbum prohibuit,
x post laesionem vero adhibita morbi eruptionem
rtere non potuit. Verum tamen prognosis in univer-
n eo pejor redditur, quo serius prophylaxis adhiberi
erat, quo magis prona est ad rabiem aegroti singula-
dispositio atque constitutio. Vulneris mordendo il-
natura et qualitas magni quoque haud dubie est
menti: nimirum vulnera, quibus majores nervorum
ni vel membranae fibrosae vel tendines sunt violati,
jus adducunt vitae periculum; in iisdem versantur
aditionibus vulnera capitis, faciei et colli, quibus cau-

teria acria ob partium finitimarum gravitatem applicar
non fas est. Vulnera magna, quae in superficie decu
runt, prognosin admittunt meliorem, quam quae sui
profunda, quia sanguis in profundis non tam libere e
fluere, suppuratio non tam larga adesse, cauteria no
satis applicari possunt. Genus quoque animalis, quo
morsum intulit, respiciendum, quum nonnullis, ut Rich
ter, venenum luporum rabiosorum acrius et efficaci
esse asserant quam canum. Rarius ab homine ad hom
nem transfertur, sed tamen errant, qui in hominib
contagium formari in morbi decursu negent.

Prodromi si jam adsunt, qui systematis nervoru
affectionem demonstrant; si adsunt dolores in vulne
qui nervorum sequuntur decursum centripetalem, vel
medullam spinalem, ad fauces vel ad pectus protrahu
tur; si cicatrix recrudnit jam inducta, excrescentiaeq
luxuriantes si existunt, aut in vulneris ambitu vesicul
illae supra jam memoratae oriuntur; si jamjam adsu
hydrophobiae symptomata, tum in pejus sane mo
conditio convertitur.

Rabiei ipsius et hydrophobiae quum habeamus
gumenta, quumque innotuerit nobis infectionem esse
tea factam, tum prognosin quis sit qui vocet bona
Spes tunc nulla paene affulget aegrotis, quando quid
non habemus remedium, quo rabiem excultam debell
queamus, et mors fit domina campi.

CURA.

Curatio quum certa careat basi, scientia et rati
firma, finem quoque et consilium persequitur incert
quo fit, ut literatura therapeutica hydrophobiae sup
stitionibus rigeat, multaque habeamus remedia, even
fere nullos. Prophylaxis universalis legibus tantum

i potest, quae canum diminuant minimum numerum, ve-
gali canibus imposito; prophylaxin individualem per-
ere medici est. Afferam primum quae medico sint fa-
nda, qui rationem mentemque sanam sequitur in cu-
ndis morbis, qui caussae sibi semper est conscius, cur
c vel illo utatur remedio. Sub finem modo remedio-
m cumulum enumerem, quae in usum vel externum
internum vocata, eventus vel nullos vel perparvos
ntum praebuerint. Medicamina omnia, nisi cura loca-
antecedit morbo accommodata, consilium non asse-
untur.

Primum venenum removere e vulnere aut delere
compositione chemica studeamus, antequam resorptio
succum et sanguinem facta sit; hoc nunquam reme-
s internis sed tantum externis effici posse, nemo ne-
re poterit. Excisio vulneris in quamque directionem
rtissimum sine dubio prophylacticum, et eo tutius ae-
otum e vitae periculo eripiet, quo prius post laesionem,
o accuratius perficitur excisio.

Potissimum hujus methodi commodum in eo est, ut
rtes omnes, quae infectionis suspicionem movere pos-
nt, removere, integras intactas relinquere queamus.
cisio plerumque in vulneribus recentioribus est lau-
ta. Plerique medici excisionem vulneris unicum fere
certissimum esse prophylacticum asseruerunt, neque
isquam hac de re dissentire poterit. Cavendum ta-
en in excisione, ne scalpelli superficiem vulneri semel
versam, postea partibus sanis obvertamus, et ita cum
groto iterum communicemus, deleturi contagium. Ubi
tem vulnera sunt permulta atque ita posita, ut partes
organa nobiliora excisione destruerentur, tum haec
ne rejicienda erit, et hoc in casu secundum Mederer

vulnera dilatare, scarificare et Kali caustici solutio tractare debemus.

Excisionem quum perfecerimus, suppurationem a ducamus atque sustentemus largam, quem ad finem v nus eluamus fluido quodam irritante, Kali caustici s lutione, argento nitrico fuso, pulvere Cantharidu deinde linteum carptum hoc imbutum eo usque app candum est, donec inflammatio ingens atque gangrae sit exorta. Quamdiu suppuratiò sit alenda, medic ipse dirimat; in vulnere recente et superficiali per s hebdomades, si est vetus, ad cicatricem jam perductu per menses quosdam sustentetur necesse est.

Cauteria deinde potentialia et actualia secund experientiam remediis prophylacticis efficacissimis su adnumeranda et vel sola adhibenda, si partes vulnerat sunt tales, ut scalpellum non sine periculo adhib possimus, vel cum excisione conjungenda sunt. — Su stantiae chemicae, quae contagium rabiosum destrua applicandae tantummodo postquam depuratio vulne accuratissima facta est. Spongia igitur in aquam te dam immissa partes omnes, quae infectionis suspicion movere possunt, eluantur; vulnus si est recens, sang nis fluxus fomentationibus, vel balneis tepidis, vel a partis violatae positione alatur. Deinde haec praecip laudantur cauteria: Alcalia caustica fixa, Kali causticu liquor Ammonii caustici, acetum vini, acidum sulphu cum, acidum muriaticum et nitricum, praecipue v aqua Chlori, Chloretum calcariae et alia chlori sal Omnia tamen haec remedia diluta tantum esse applican ne sanguis coaguletur neque lumen vasorum diminuat dissectorum haud quisquam dissentiet. Fluidis hisce vulnera et partes infectionis suspicionem moventes vantur.

Tum vero ad remedia transeamus illa, quae inflam-
ionem in vulnere procreare et suppurationem addu-
e debent. Hunc ad finem permulta medicamina sunt
lata; afferre quaedam tantum liceat. Pulverem can-
ridum in vulnus spargi, idque postea emplastro Can-
ridum obduci Schmucker jubet; alii unguentum
estivum cum hydrargyro praecipitato rubro vel Kali
stico conjungunt; solutionem Kali caustici sicci Me-
er et Youatt, butyrum Antimonii Thierry, Le
ux et Schallern, acidum sulphuricum centratum
idler laudat.

Ferrum candens, a multis quamvis temporis anti-
oris et recentioris collaudatum, tamen non satis cer-
n est remedium, quum non omnes, quas debet, partes
truat, escharamque procreat siccam, quae vulneris
puratiouem per tempus quoddam opprimit et ita im-
lit, quominus contagium libere emanet. Vasorum fines
ro candente tacti, contrahuntur quoque et ita fieri
est, ut repellamus contagium in sanguinem, neque
moveamus. Pulvere pyrio usi sunt nonnulli ad cau-
isandum vulnus; omnino tamen mihi rejiciendus esse
etur, quia adustionem modo in superficie vulneris pro-
t, minime in profundum penetrat vulnus.

Nec tamen cura prophylactica localis satis fidei ha-
re visa est, sed curam internam nonnulli adhibuerunt
dici, qua se partim hydrophobiam metuendam arcere,
rtim exquisitae mederi posse hic et illic putabant.

Errores hic et dubia plurima sunt orta, atque in
s oriuntur, quoniam basi certa curandi ratio caret,
que omnibus, qui sunt observati, in casibus satis in-
tuit, num curae locali, an universali eventus aliquis
stus tribui possit.

Breviter tantum afferre mihi liceat medicamina in

usum vocata, omissa epicrisi, quam eventus jamjam fe-cit omnibus, quare verba facere de ea non opus es[t]. Illa igitur sunt inoculatio veneni acrioris ad provocan-dum contrastimulum, infusio et transfusio, potus sangu-nis tepidi, e vena modo missi, galvanismus, compressi[o] carotidum, deinde acida mineralia, acetum vini, Bella-donna, Stramonium, Hyoscyamus, Digitalis, Nux vomic[a], Opium, Nicotinum, Camphora, Moschus, Cantharide[s], Meloë majalis, Hydrargyri praeparata, Anagallis a[r]-vensis, Alisma plantago; omnia porro remedi[a], quae acidum hydrocyanicum continent: dein Artem[i]-sia vulgaris, Abrotanum, Pimpinella, Ruta grave[o]-lens, Lycopodium clavatum, Taxus, Salvia, al[ia]. Composita quoque permulta habemus, in quibus reme-dium principis Blücher ex concisis nucibus jugland[is] maturis et herba Rutae recente cum melle puro rem[i]-xtis; Schwarzenbergi, cujus partes constituent[es] adhuc sunt ignotae; Toneyi ex pulveris Canthariduı[m], hydrargyri muriatici mitis, Camphorae āā, Opii puri, pu[l]-veris radicis, Belladonnae āā gr. β, Sacchari albi gr. x[.] Kovati ex decocto radicis asclepiadis vincetoxici, cort[i]-cis Crategi torminalis et partium intimarum Allii sati[vi] sunt numeranda. Quae tamen omnia composita laud[a]-bantur tantum, quoad partes constituentes erant ignota[e]. Nullo vero modo remediis internis omnino abstineamu[s], etiamsi de inutilitate nobis satis sit persuasum, sed o[m]-nia experiamur, quae secundum experientiam vel anal[o]-giam salutaria nobis videantur.

Ex omnibus remediis modo allatis optimum hucu[s]-que praebuerunt eventum atque digna sunt, quae adl[i]-beantur: Belladonna, Hydrargyri praeparata atque Ca[n]-tharides. Natura morbi quum nobis non satis innotu[e]-rit, curam quoque, quae omnibus sit accommodata c-

us, non habemus: itaque therapia morbi erit aut sym-
matica aut empirica. Si adest status erethicus, me-
dum antiphlogisticam vel localem vel universalem ad-
eamus, caventes semper, ne nimia sanguinis deriva-
ne vires aegroti justo magis affligamus; vitemus om-
, quae excitare possint animum aegroti; alvi ob-
uctiones clysmatibus et remediis drasticis expe-
ndae, cutis et renum secretiones infusis diureticis
diaphoreticis sustentandae. Calomelane interne tum
possumus atque unguento hydrargyri cinereo ad sa-
ationem usque. Contractiones spasticas laryngis im-
gnemus cataplasmatis ac vesicatoriis; aegrotos fibra
a nervisque torpidis instructos, in quibus morbus
alatim modo procedit atque symptomata multo sunt
iora, medicaminibus irritantibus, cantharidibus interne,
apismis ac vesicatoriis externe tractare fas est.
ando sensibilitas exstat nimia, uti apud hypochondria-
, hystericas vel infantes, tum eam impugnemus acidis
neralibus, Opio, Moscho, Castoreo, Camphora, Bel-
lonna. Alia quae adsunt symptomata morbosa, ut
suria, suffocationes, spasmi tonici, singultus, cardial-
i, remediis aptis, velut cataplasmatis, Opio vel Cam-
ora conjunctis, Laudano in pectus inuncto, sinapismis,
sicatoriis, olei tepidi inunctionibus, linimentis aroma-
is, sunt removenda. In universum conclave aegroti
a tumultu remotum, nec calidum, nec frigidum, ne-
e nimis pateat luci; custodes aegrotorum sint pruden-
, impavidi, prohibeantur omnia, quae aegrum sollici-
re atque torquere possint, quum curatio psychica ma-
mi sine dubio sit momenti, sermocinatione omnia vi-
mus, quae de vitae periculo, in quo versatur, certio-
m facere aegrotum, aut in animum ei revocare pos-
nt praeterita, animique tristitia discutiatur colloquiis

blandis. Potum tantum, quousque ipse petit aeg. praebeamus; hydrophobia si jam erupit, nil supere nisi ut faciamus, quae humanitate jubentur; vincire a grotum repugnantem, atque severitate tractare eum nu pacto licet, quia eo ad summam tantummodo incitan iracundiam atque furorem, ac per se neque dolum hibent, neque exhortationibus sunt inobedientes. Mo eripere quempiam si nobis contigerit remediis applica aptis, id quod perraro tantum fieri solet, omnia sunt cenda in reconvalescentia, quae sanguinis vel nervor systema irritare atque commovere possint.

LITERATURA.

ndry's Untersuchungen über die Wuth nach dem Bisse toller Thiere. Aus d. Franz. Leipzig 1785.

enedict, Ideen zur Begründung einer rationellen Heilmethode der Hundswuth nebst einer Vorrede von Rosenmüller. Leipzig 1808.

neaux, Methode de traiter les morsures des animaux enragés et de la vipère, suivie d'un précis sur la pustule maligne. Dijon 1785.

ontana, Beobachtungen über die Natur der thierischen Körper und das Vipergift. A. d. Ital. von Hebenstreit. Leipzig 1785.

othergill, Abhandlung über die Natur der Krankheit, die durch den Biss eines tollen Hundes veranlasst wird. A. d. Engl. von Werner. Wien 1810.

amilton's Bemerkungen über die Mittel wider den Biss toller Thiere. A. d. Engl. Leipzig 1787.

ecker's Annalen. 1825 Jan., 1827 Juni, Novbr.

orn's Archiv. 1825 März, April, 1827 März, April.

ufeland's u. Osann's Bibliothek. 1824 S. 181, 1829 Septemb., 1835 Mai.

Hildenbrand, Ein Wink zur näheren Kenntniss und sicheren Heilart der Hundswuth. Wien 1797.

Mederer, Syntagma de rabie canina. Friburg, 1783. Deutsch mit Anmerk. und einem Anhange. Nürnberg 1809.

Portal's Bemerkungen über die Natur und Heilung der Wuth vom Bisse toller Thiere. A. d. Franz. Leipzig 1782.

Le Roux, Ueber die Wuth. A. d. Franz. Tüb. 1795.

Rust, Aufsätze u. Abhandlungen aus dem Gebiete der Medicin. Bd. II.

Trolliet, nouveau traité de la rage; observations cliniques, recherches d'anatomie pathologique et doctrine de cette maladie. Lyon et Paris 1820.

Wendt, Darstellung einer zweckmässigen, durch die Erfahrung bewährten Methode zur Verhütung der Wasserscheu nach dem Bisse eines tollen Hundes. Breslau 1824.

VITA.

Natus sum ego Arminius Seydel die XII men-
Januarii anno hujus saeculi vigesimo primo in pago
esiae, quem vocant Ellguth, prope Novum forum op-
lum sito, patre Christophoro, matre Ernestina
gente Unverricht, quos morte mihi jam diu ere-
os vehementer doleo. Confessionem profiteor evange-
am. Primis literarum elementis domi imbutus, adii
mnasium Fridericianum Vratislaviense, quod per sex
nos frequentatum reliqui, et ibidem a Gymnasio
gio Catholico maturitatis testimonio instructus, anno
DCCCXXXIX. almam literarum universitatem Viadri-
m adii, ubi ab Ill. Hahn, fasces academicos tenente,
ium academicorum numero adscriptus, apud Ill.
tschler, t. t. Decanum facultatis medicae specta-
simum, nomen dedi. Usus sum hisce disciplinis: lo-
e et psychologia Ill. Thilo; botanice tam generali
am speciali Ill. Nees ab Esenbeck; mineralogia
Glocker; zoologia Ill. Gravenhorst; chemia
oretica, practica et pharmaceutica Ill. Fischer; phy-
e experimentali, lucis et caloris phaenomenis Ill.
hl; anatomia corporis humani, historia foetus, se-
onibus forensibus Ill. Otto; osteologia et syndesmo-
gia Ill. Barkow, qui iidem viri Illustrissimi cadavera
e secandi artem me docuerunt; physiologia experimen-
illustrata Ill. Purkinje; pathologia et semiotice at-
e encyclopaedia medica Ill. Henschel; materia me-
a Cel. Klose; therapia Ill. Remer; chirurgia Ill.
enedict, qui idem fascias imponendi artem et de in-
umentis me docuit; morbis psychicis Ill. Wendt;
orbis syphiliticis Ill. Remer jun. — Tempore paschali
ni MDCCCXLII. Vratislavia relicta, ad hanc almam
dem Berolinensem me contuli et ab Ill. Dieterici,
t. Rectore magnifico, inter cives academiae receptus,

apud Ill. Juengken, t. t. Decanum ordinis medicorum gratiosi maxime spectabilem, nomen dedi. Per semestria tria, quae supererant, hisce usus sum praeceptoribus excellentissimis: Ill. Hecker de historia medicinae; Ill. Wagner de medicina forensi atque politia medica; Cel. Romberg de auscultationis et percussionis principiis; Ill. Kluge de arte obstetricia.

In clinis medicis, chirurgicis, ophthalmiatricis, gynaecologicis duces mihi fuerunt: Ill. Schoenlein, Cel. Truestedt, Cel. Wolff, Ill. Juengken, Ill. Dieffenbach, Cel. Kluge.

Quibus omnibus viris, optime de me meritis, maximas ago semperque habebo gratias.

Jam vero tentaminibus, tam philosophico quam medico, nec non examine rigoroso coram gratioso medicorum ordine et auspiciis Ill. Mueller, Decani spectatissimi, rite absolutis, spero fore, ut dissertatione thesibusque publice defensis, summi in medicina et chirurgia honores in me conferantur.

THESES.

1. Sanatio eo celerius procedit, quo simpliciora ad morbum curandum habeamus remedia.
2. Ad morbos pulmonis et cordis accurate cognoscendos auscultatione et percussione opus est.
3. Tuberculosin retrocedere contendo, si exstiterit morbus cordis.
4. Monstra adspectu rerum terribilium nasci non possunt.
5. Causa mortis earum feminarum, quae sectione caesarea facta defunguntur, non semper est inflammatoria.
6. Venena metallica usu continuo gravius quam dosi una quamvis magna nocent.
7. Pyromaniam non existere.

apud Ill. Juengken, t. t. Decanum ordinis medicorum gratiosi maxime spectabilem, nomen dedi. Per semestria tria, quae supererant, hisce usus sum praeceptoribus excellentissimis: Ill. Hecker de historia medicinae; Ill. Wagner de medicina forensi atque politia medica; Cel. Romberg de auscultationis et percussionis principiis; Ill. Kluge de arte obstetricia.

In clinis medicis, chirurgicis, ophthalmiatricis, gynaecologicis duces mihi fuerunt: Ill. Schoenlein, Cel. Truestedt, Cel. Wolff, Ill. Juengken, Ill. Dieffenbach, Cel. Kluge.

Quibus omnibus viris, optime de me meritis, maximas ago semperque habebo gratias.

Jam vero tentaminibus, tam philosophico quam medico, nec non examine rigoroso coram gratioso medicorum ordine et auspiciis Ill. Mueller, Decani spectatissimi, rite absolutis, spero fore, ut dissertatione thesibusque publice defensis, summi in medicina et chirurgia honores in me conferantur.

THESES.

1. Sanatio eo celerius procedit, quo simpliciora ad morbum curandum habeamus remedia.
2. Ad morbos pulmonis et cordis accurate cognoscendos auscultatione et percussione opus est.
3. Tuberculosin retrocedere contendo, si exstiterit morbus cordis.
4. Monstra adspectu rerum terribilium nasci non possunt.
5. Causa mortis earum feminarum, quae sectione caesarea facta defunguntur, non semper est inflammatoria.
6. Venena metallica usu continuo gravius quam dosi una quamvis magna nocent.
7. Pyromaniam non existere.

NARROW GUTTERS

(1-2 CHARACTERS

LOST ON

SEVERAL PAGES)